

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE CONCILIIS, ET|| ECCLESIA MILITANTE,|| QVATVOR LIRBRIS||
COMPREHNSA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

IX. De magnis peccatoribus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53873](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53873)

iustitiæ. Quomodo etiam nemo est perfectus in hac vita absolutè, & tamen multi in Scripturis dicuntur perfecti, quia erant tales pro statu huius vitæ. Genes. 6. Noë vir iustus fuit, atq; perfectus. Philip. 3. Quicumq; perfecti sumus, hoc sentiamus. Immodè etiam dicuntur immaculati, qui sine dubio venialibus non carent. Psalm. 17. Et ero immaculatus cum eo. Psalm. 118. Beati immaculati in via. Ephes. 1. Elegit nos in ipso, ut essemus sancti & immaculati in veritate.

Ad SECUNDUM dico, PRIMO intelligi posse de Ecclesia, non ut nunc est, sed ut erit post resurrectionem. ut exponunt S. Hieronymus in cap. 31. Hieremiæ circa finem. S. Augustinus lib. de perfect. infi. & alibi. & B. Bernardus serm. 3. de festo omnium Sanctorum. Neque obstat Concilium Toletanum; nam etsi illa verba intellexit Concilium de Ecclesia huius temporis, tamen non definiuit, sic necessariò esse intelligenda. Dico tamen SECUNDO, probabilius esse quod loquatur Apostolus de Ecclesia huius temporis, sed tribuat per Synecdochen toti Ecclesiæ, quod vni parti conuenit. Qui enim sunt nunc in Ecclesia iusti, sunt gloriosi per gratiæ pulchritudinem, quæ est gloria inchoata: sunt sine macula, ut paulò antè expositum est, & sunt sine ruga, quia per Baptismum renouati sunt, depositoque vetere homine, induerunt nouum; rugæ enim signa sunt vetustatis. Ita hunc locum intelligunt, præter Concilium Toletanum iam citatum, Chrysostomus, Hieronymus, & Theophylactus in commentario.

CAPVT IX.

De magnis peccatoribus.

AM verò in vna vera & Catholica Christi Ecclesia non solùm imperfectos, sed etiam graues peccatores esse, & non solùm occultos, sed etiam manifestos, contra errorem Nouatianorum, Donatistarum, & Confessionistarum, probatur PRIMO ex parabolis Euangeliorum de area, de reti, de conuiuio nuptiali, de decem virginibus, & de ouili, suprà citatis, quibus Catholici ita confutarunt olim Donatistas, ut planè non inuenerint

uenerint vllō modo qua exirent, vt Augustinus refert in breuiculo collationis, explicans collationem tertiæ dici.

PRAETEREA sunt alia loca apertissima, Matth. 18. *Si peccauerit in te frater tuus, vade corripe eum, &c. si eos non audierit, dic Ecclesia, si Ecclesiam non audierit, sit tibi velut Ethnicus & Publicanus.* Hic negari non potest, quin sermo sit de vera Ecclesia; nā Christus loquitur de Ecclesia, sua. & in hac Ecclesia constat inueniri peccatores, & tales peccatores, qui sæpe non emendantur per correptionem fraternam, nec etiam adhibitis duobus testibus: & tamen in Ecclesia manent donec ab ipsa Ecclesia per sententiã Prælati eiiciantur. Item Matt. 23. Dominus præcipit de præpositis malis, vt faciamus quod dicunt, non quod faciunt. & c. 24. describit præpositum malum, qui percutit conseruos, comedit, & bibit cum ebriosis, &c. & dicit: *Veniet Dominus eius in die, qua non sperat, & diuidet eum, partemq; eius cum hypocritis ponet.* Vbi de præpositis Ecclesiæ agi docent Hilarius, Hieronymus, Chrysostomus, & alij in hunc locum. ITEM in epist. 1. ad Cor. 1. Paulus dicit scribere se Ecclesiæ Dei, quæ est Corinthi. & mox ibidem subdit: *Significatum est mihi, quod contentiones sunt inter vos, &c.* Et cap. 5. *Auditur inter vos fornicatio, & talis fornicatio, qualis nec inter gentes, ita vt uxorem patris suum quis habeat, &c.* Quid hic dicent? non esse hanc veram Ecclesiam? at Apostolus dicit esse Ecclesiam Dei. non fuisse illi peccatorem grauissimum, & manifestum? at Apostolus hoc dicit. non fuisse in illa Ecclesia? at Apostolus iubet, vt expellant eum per excommunicationem: *Tollatur, inquit, de medio vestri, &c.*

PRAETEREA Apocal. 2. & 3. scribit Ioannes septem Ecclesiis Asiæ, & ferè singulas reprehendit de rebus non leuibus. Et vt notat Augustinus lib. 2. contra Parmenianum, cap. 10. non solum Ecclesias, sed etiam præpositum reprehendit significatum per Angelum Sardenis Ecclesiæ: *Nomen, inquit, habes, quod viuus, sed mortuus es, esto vigilans, &c.* Ad id quod tempore Testamenti veteris nunquam defuerunt grauissima peccata in populo Dei, & tamen nusquam legitur quod Moses, aut Samuel, aut alij Prophete, qui diuersis temporibus fuerunt, aut Maria, Anna, Elizabeth, Simeon, Zacharias, Ioannes Baptista, & alij iusti, quos Dominus inuenit in populo

populo Iudæorum, separauerint se à reliquis pessimis hominibus, quãtum ad templum, altare, sacrificia, & alia, quæ religionis sunt; ergo in eadem congregatione manebant boni & mali. quod argumentum valde vrget, & meritò S. Augustinus in breuiculo, collatione tertia.

Probatur SECUNDO ex testimonio Ecclesiæ Catholicæ, quæ erat tempore B. Augustini. B. AVGVSTINVS enim in breuiculo collationum refert collationem celeberrimam Carthagine habitam inter CCC. VI. Episcopos Catholicos, quorum vnus ipse erat, & CC. XCVI. Episcopos Donatistas. tot enim fuisse indicat Augustinus in collatione primæ diei. Deinde in collatione tertiæ diei refert, Donatistas coactos fateri, esse in Ecclesia bonos & malos, prolata à Catholicis illa parabola de reti, pisces bonos & malos congregate: sed dixisse adhuc Donatistas, tantùm occultos malos esse in Ecclesia; sicut in reti, dum est in mari, non discernuntur à piscatoribus pisces boni à malis, sed in littore discernuntur, & mox separantur. Ad hoc autem dicit respondisse Catholicos, propterea Ecclesiam comparatam etiam esse aræ, in qua discernuntur paleæ à frumento, immò magis apparent paleæ, quàm frumenta: & etiam Arcæ Noë, in qua etiam post egressum corui, quo significantur hæretici, adhuc remanserunt palam animalia munda, & immunda.

Addit etiam Augustinus, quod cùm calumniarentur Donatistæ, Catholicos duas Ecclesias facere, vnã in terris, quæ haberet bonos & malos; alterã in cœlis, quæ non haberet, nisi bonos; responderunt Catholicos, se non duas Ecclesias facere, sed distinguere duo tempora Ecclesiæ: *Eandem, inquit, ipsam vnã, & sanctam Ecclesiam dixerunt nunc esse aliter, tunc aliter futuram; nunc habere malos mixtos, tunc non habituram. sicut non ideo duo Christi sunt, quia aliquando mortalis, aliquando immortalis fuerit Christus. Quæ sunt notanda contra nostros Confessionistas, & Calvinistas, qui duas Ecclesias fingunt.*

Probatur TERTIO testimoniis Patrum. CYPRIANVS lib. 3. epist. 3. ad Maximum: *Impediri, inquit, non debet aut fides, aut caritas nostra, & quoniam zizania esse in Ecclesia cernimus, ipsi de Ecclesia recedamus.* GREGORIUS Nazian-

zian-

zianzenus in orat. 1. Apologetica ante medium, comparat Ecclesiam ingenti beluæ ex variis beluis compositæ, id est, magnis, paruis, feris, mitibus, &c. vt ostendat maximum esse laborem Episcopi, qui regere debet tot hominum genera, perfectos, & imperfectos, bonos, & malos. CHRYSOSTOMVS multa similia dicit de peccatis eorum, qui ab Episcopis reguntur lib. 3. de sacerdotio. Idem in Psalm. 39. in illud; Multiplicatæ sunt super capillos capitis mei, &c. *Nec ex perfectis quidem vniuersa constat Ecclesia, sed habet eos etiam, qui otio, & socordia se dedunt, mollemq; & dissolutam vitam amplectuntur, & libenter seruiunt voluptatibus, & quoniam est vnum corpus, tanquam ex vna persona hæc, & illa pronunciat.*

HIERONYMVS in Dialogo contra Luciferianos vltra medium: *Arca Noë, inquit, Ecclesia typus fuit; vt in illa omnium animalium genera, ita & in hac vniuersarum, & gentium, & morum homines sunt: vt ibi pardus, & hadi, lupus, & agni, ita & hic iusti, & peccatores, id est, vasa aurea, & argentea cum ligneis, & fictilibus cōmorantur.* AVGVSTINVS tract. 6. in Ioan. Nos, inquit, fatemur, in Ecclesia Catholica, & bonos, & malos esse, sed tanquam grana, & paleas. Idem habet lib. 2. retract. cap. 18. Libro post collationē, cap. 7. & 20. Libro de vnitae Ecclesiæ, cap. 13. Lib. 18. de ciuit. Dei, c. 49. & alibi. FVLGENTIVS lib. de fide ad Petrum, cap. 43. *Firmissimè tene, & nullatenus dubites, aream Dei esse Catholicā Ecclesiam, & intra eam vsq; in finem seculi frumētio mixtas paleas contineri, id est, bonis malos Sacramentorum communione misceri.* GREGORIVS hom. II. & 38. in Euangelia docet, & probat multis argumentis, malos esse in Ecclesia.

F. Probatur VLTIMO ratione. Nam si soli boni essent in Ecclesia, frustra esset Sacramentum pœnitentiæ, quod solis iis administratur, qui sunt de Ecclesia. Præterea nemo certò sciret, qui sint de Ecclesia. incertum est enim qui sint reuera boni, & qui non. item mox atq; prælati in aliquod peccatum incidissent, non essent amplius de Ecclesia, nec prælati, & proinde non oporteret eis amplius obedire: & similiter subditi mox atq; peccarent, non essent amplius de grege & proinde liceret pastoribus curam eorum nõ agere; ex quo summa confusio, & perturbatio oriretur.

At obiiciunt PRIMO Scripturam, *Isaiæ 52. Non adiciet ultra, ut pertranscat per te incircumcisus, & immundus.* Et ibidem: *Recedite, recedite, exite inde, pollutum nolite tangere, exite de medio eius.* Quem locum exponens Apostolus 2. Cor. 6. addit: *Et recipiam vos, dicit Dominus.* Itaque Deus in Ecclesiam non recipit, nisi eos, qui separant se ab immundis, & peccatoribus. Et rationem reddit ibidem Paulus, dicens: *Qua enim participatio iustitia cum iniquitate? qua conuentio Christi ad Belial.* 1. Corinth. 10. *Vnus panis, & vnus corpus multi sumus.* At panis non efficitur nisi ex frumento, non ex paleis, & frumento. Roman. 8. *Qui spiritum Christi non habet, hic non est eius.* & 1. Corinth. 12. *In vno spiritu omnes nos in vnum corpus baptizati sumus.* Ergo qui non habet spiritum, ut sunt omnes peccatores, non est membrum Christi, si dicas, non est membrum viuum, tamen est membrum. Contrà, quia membrum mortuum non est membrum, nisi æquiuocè, ergo non est membrum verum, igitur non est membrum simplicitè.

RESPONDET ad primum B. Augustinus libro contra Donatistas post collationem, ca. 8. & 20. & in breuiculo collationis tertiæ diei, intelligi de Ecclesia triumphante, quod dicitur: *Non adiciet ultra, ut pertranscat per te incircumcisus, & immundus.* Et quod additur: *Recedite, exite, &c.* intelligi de separatione, quæ debet fieri animo, & moribus, non autem corporali discessione ab eodem templo, & Sacramento, &c.

At melius CYRILLVS in hunc locum *Isaiæ*; à quo non videtur Hieronymus multum discrepare, docet secundum historicum sensum, agi de temporali persecutione Iudæorum, ut sensus sit, cum à captiuitate redieris, non adiciet ultra, id est, in longum tempus, aliquis infidelis persecutor per terras tuas, eas vastando, pertransire: secundum mysticum autem sensum agi de Ecclesia, & prædicere *Isaiam*, forte, ut portæ inferi non præualeant aduersus eam. Incircumcisi enim, & immundi hostes Ecclesiæ præcipuè sunt demones. Pari ratione quod sequitur: *Recedite, recedite, &c.* secundum historicum sensum, intelligitur de Iudæis, quos hortatur *Isaias*, ut exeant de Babylone cum finitum fuerit tempus captiuitatis: secundum mysticum sensum intelligitur de

Christianis, qui debent post Baptismum separari ab infidelium cœtibus, templis, sacrificiis, coniugiis, & ceteris rebus, quæ quoquo modo ad religionem pertinent. Et hoc modo intellexit hunc locum B. Paulus, & citauit 2. Cor. 6. non enim de commercio cum quibusuis peccatoribus, sed solùm cum infidelibus agit: *Nolite iugum, inquit, ducere cum infidelibus. quæ pars fidei cum infidele? quis autem consensus templo Dei cum idolis?*

Ad illud de vno pane, qui ex solo tritico fit, respondeo, similitudines non in omnibus conuenire. in hoc autem consistit similitudo panis, & Ecclesiæ, vt Cyprianus explicat epistol. 6. libri primi ad Magnum, & Irenæus lib. 3. cap. 19. quod sicut ex multis granis per aquam fit vnus panis, ita ex multis hominibus per aquam Baptismi, vel per Spiritum sanctum qui etiam dicitur aqua, Ezechiel. 36. & alibi, fit vnus populus Dei. Nemo enim est in Ecclesia, qui nõ sit baptizatus, & participet aliquod donum vel internum, vel externum Spiritus sancti. Quanquam non est etiam verum, panem fieri per constare ex solo tritico. Interdum enim vel ex negligentia, vel ex malitia eorum, qui panem faciunt, admiscetur etiam grana lolij; sicut in vino sæpe ex malitia vendentium admiscetur aqua. Denique, idem ostenditur ex ipsis verbis Pauli, nam dicit: *Vnus panis, & vnum corpus sumus, quod & vno pane participamus.* At de vno participant boni & mali, alioqui non arguerentur à Paulo 1. Cor. 11. qui indignè communicant.

Ad VLTIMUM dico, malos non esse membra viua corporis Christi, & hoc significari illis Scripturis. Ad id quod addebitur, igitur sunt æquiuocè membra, & c. à multis solet concedi, malos non esse membra vera, nec simpliciter, corpori Ecclesiæ, sed tantùm secundum quid, & æquiuocè. Ita Ioannes de Turrecremata lib. 1. ca. 57. vbi id probat ex Alexandro Ales, Hugone, & B. Thoma. idem etiam docent Petrus à Soto, Melchior Canus, & alij, qui tamen etsi dicant malos non esse membra vera, dicunt nihilominus verè esse in Ecclesia siue in corpore Ecclesiæ, & esse simpliciter fideles, seu Christianos. Neq; enim sola membra sunt in corpore, sed etiam humores, dentes, pili, & alia quæ non sunt membra. Neque fideles aut Christiani dicuntur tales à caritate, sed à fide, siue à fide.

à fidei professione. At si ita est, sequitur, Pontificem malum non esse caput Ecclesiæ: & alios Episcopos, si mali sint, non esse capita suarum Ecclesiarum. Caput enim non est humor, aut pilus, sed membrum, & quidem præcipuum: at hoc est contra Concilium Constantiense, in quo sess. 15. damnatur error XXII. Ioannis Huf. quo asserebat pastorem malum esse æquandè pastorem. & error XXX. quo asserebat, prælarum malum non esse verè prælatum.

RESPONDEO igitur, membra posse considerari duobus modis: Vno modo, vt sunt res quædam secundum se, siue secundum essentiam, ac substantiam suam: Alio modo, vt sunt instrumenta operatiua. Nam exempli gratia, oculus hominis, & oculus bouis, vt sunt substantiæ quædam, differunt specie, ratione diuersa animæ: at vt instrumenta operatiua sunt eiusdem speciei, quia idem habent obiectum.

Dico igitur, Episcopum malum, Presbyterum malum, Doctorem malum, esse membra mortua, & proinde non vera corporis Christi, quantum attinet ad rationem membri, vt est pars quædam viui corporis: tamen esse verissima membra in ratione instrumenti, id est, Papam & Episcopos esse vera capita, Doctores veros oculos, seu veram linguam huius corporis, &c. & ratio est, quia membra constituuntur viua per caritatem, qua impij carent: at instrumenta operatiua constituuntur per potestatem siue ordinis, siue iurisdictionis, quæ etiam sine gratia esse potest. Nam etsi in corpore naturali non possit membrum mortuum esse verum instrumentum operationis: tamen in corpore mystico potest. In corpore enim naturali opera pendent ex bonitate instrumenti, quia anima non potest bene operari, nisi per bona instrumenta, nec opera vitæ exercere, nisi per instrumenta viua: at in corpore mystico opera nō pendent ex bonitate, aut vita instrumenti. Anima enim huius corporis, id est, Spiritus sanctus æquè bene operatur per instrumenta bona, & mala, viua, & mortua, &c.

Obiectio SECUNDA. Ecclesia in symbolo dicitur sancta, igitur non constat, nisi ex sanctis. Nec sufficit, dicent, respon- sio eorum, qui dicunt Ecclesiam dici sanctam, quia vna pars est sancta. Nam tunc etiam dici posset Ecclesia scelerata, quia vna pars, immò maior pars, est scelerata.

RESPONDEO, Ecclesiam dici, & verè esse sanctam, quia omnia, quæ ad ipsam constituendam pertinent, sunt sancta. Tria requiruntur ad Ecclesiam constituendam. PRIMO, Baptisma, quod sanctum esse nemo negare potest. SECUNDO, professio Christiana, id est, fidei, & morum, siue dogmatum, & præceptorum Christianorum. quam professionem sanctam esse, & solam ipsam esse sanctam, certissimum est. Nec enim Iudæorum, Turcarum, Ethnicorum, Hæreticorum professio sancta est, sed solum professio Christianorum. TERTIO unio membrorum inter se, & cum capite, saltem externa, quoad ea, quæ ad religionem pertinent; quæ unio etiam sine dubio est sancta. Dicitur etiam sancta propter sanctos quos habet, & nõ propterea dici debet etiam scelerata; denominatio fit à meliori. & præterea, quia habere sanctos est proprium Ecclesiæ, quia ipsa sola habet verè sanctos. habere malos non est proprium Ecclesiæ. id enim etiam a ceteris conuenit. Denique sancta dici potest, quia tota consecrata Deo; & quia caput eius Christus, est sanctus sanctorum.

- » Obiectio TERTIA. Non habet Deum Patrem, qui Ecclesiam non habet matrem, ut Cyprianus docet libro de unitate Ecclesiæ, & similiter, non habet Ecclesiam matrem, qui Deum non habet patrem. Sed nulli improbi Deum habent patrem: *Nam qui spiritu Dei aguntur, hi sunt filij Dei.* Rom. 8. & Ioan. 8. dicitur improbis: *Vos ex patre Diabolo estis.* Et 1. Ioan. 3. *In hoc sunt manifesti filij Dei, & filij Diaboli, omnes qui non est iustus, non est ex Deo.* Ergo soli boni habent Ecclesiam matrem, ergo soli boni sunt in Ecclesia.

RESPONDEO cum Augustino libro cõtra Adimantum capite 5. nomen filij tribus modis accipi in Scripturis. Vno modo dicuntur filij ratione productionis, siue illa sit propriè generatio, siue creatio, siue regeneratio; sic Dominus Christus propriè dicitur filius Dei, quia à Deo patre generatus. dicuntur etiam omnes homines filij ratione creationis. Deut. 32. *Nunquid non ipse est pater tuus, qui fecit, & creauit te?* Necnon ratione nouæ regenerationis dicuntur filij omnes iusti, & soli iusti, ut in locis notatis Rom. 8. & 1. Ioan. 3. SECUNDO dicuntur filij aliqui ratione imitationis, quomodo Galat. 4. & Rom. 4. vocat Apostolus filios Abra-

hæ, eos qui fidem Abrahamæ imitantur, & Matth. 5. *Diligite inimicos vestros, benefacite his, qui vos oderunt, & sitis filij patris vestri, &c.* Et hoc modo soli boni sunt filij Dei, mali omnes sunt filij Diaboli, vt dicitur, Ioan. 8. & 1. Ioan. 3. locis notatis. TERTIO modo dicuntur filij ratione doctrinæ, quomodo 1. Cor. 4. Apostolus vocat Corinthios filios, quia eos docuerat Euangelium, & Gal. 4. *Filioli mei, inquit, quos iterum parturio, donec formetur Christus in vobis.* Et hoc modo omnes qui sunt in Ecclesia, sunt filij Dei, & Ecclesiæ, quia tenent veram doctrinam Dei & Ecclesiæ, tamen possunt esse boni, & mali. Vnde Isaia 1. *Filios enutriui, & exaltaui, ipse autem spreuerunt me.* Et Cant. 2. *Sicut lilium inter spinas, sic amica mea inter filias.* Vbi filia dicuntur animæ Christianæ, sed malæ.

His notatis, ad argumentum responderetur. Si de filiis doctrinæ agatur, falsam esse assumptionem; non enim est verum, solos iustos esse filios Dei, si solius doctrinæ ratio habeatur; si verò agatur de filiis Dei per regenerationem, aut imitationem, malam esse postremam illam consecutionem; ergo soli boni sunt in Ecclesia. in Ecclesia enim non sunt soli filij, sed etiam serui, quanquam isti non manent in domo in æternum, filij manent in æternum, Ioan. 8. & hoc est ad mentem B. Cypriani. is enim non voluit dicere, non esse in Ecclesia nisi filios, sed non esse vltos filios extra Ecclesiam, sicut non sunt vlli boni extra, licet sint aliqui mali intus. volebat enim terrere hæreticos & schismaticos, ac monere eos, ne putarent, se posse esse bonos, aut filios extra Ecclesiam.

Argumentum QUARTVM ex Cypriano lib. 1. epist. 6. ad Magnum: *In Ecclesia Dei, inquit, non nisi concordēs atque vnanimes habitant, loquente in Psalmis Spiritu sancto, & dicente, Deus, qui inhabitare facit vnanimes in domo.* Ergo peccatores, qui cum aliis rixas & cōtentiones mouent, non sunt in Ecclesia.

RESPONDEO, loqui Cyprianum non de quacunq; concordia, sed de illa, quæ opponitur schismati propriè dicto; agit enim ibi de Nouationis schismaticis. alioqui dissensiones alias in Ecclesia esse posse, & re ipsa sæpe inueniri, testatur idem Cyprianus in serm. de lapsis, vbi inter alia peccata,

quæ erant in hominibus de Ecclesia, ponit etiam, odiis pertinacibus inuicem dissidere.

- Argumentū QUINTVM ex Chrysoſtomo & Theophyl.
 » Iacto in 2. Tim. 2. vbi dicunt, illud: *In magna domo sunt vasa*
 » *aurea, &c.* nō poſſe intelligi de Ecclesia, ſed de mundo, quia
 » in Ecclesia, non ſunt vaſa, niſi aurea, & argentea.

RESPONDEO, non negant, malos eſſe poſſe in Ecclesia, ſed dicunt nō eſſe neceſſarium, vt ſint in Ecclesia, quia enim Apoſtolus dicit, in magna domo ſunt vaſa aurea, & argentea fictilia, & lignea, & notū eſt, in magna domo hæc omnia eſſe neceſſaria, ne quis putaret Eccleſiam non poſſe conſiſtere ſine malis, dicūt hi Patres, nomine domus non intelligi Eccleſiam, ſed mundum, nam Eccleſia non indiget malis; in mō quando erit in optimo ſtatu ſuo, id eſt, in cœlo, nulli habebit malos; at mundus ornatur ex malis, nō quidem ſe, ſed per accidens; ſi enim non eſſent mali, in mundo non exerceretur iuſtorum patientia, nec Dei iuſtitia.

- Argumentum SEXTVM ex Hieronymo, qui in comment.
 » ad Ephel. 5. in illud; Eccleſia ſubiecta eſt Chriſto: *Eccleſia,*
 » *quit, Chriſti glorioſa eſt, non habens maculam, neque rugam,*
 » *neq; aliquid huiusmodi; qui ergo peccator eſt, aut aliqua ſit-*
 » *de maculatus, de Eccleſia Chriſti nō poſteſt appellari, nec Com-*
 » *ſto ſubiectus dici.*

RESPONDEO, ſignificat Hieronymus non poſſe malos de ea parte Eccleſiæ appellari, quæ ſolos perfectos continet; nam Hieronymus in cap. 1. ad Galat. exponens illud: *Paulus Apoſtolus, &c. Eccleſiis Galatia.* volens explicare, quomodo cohæreant inter ſe verba Apoſtoli, qui nunc totas Eccleſias videretur laudare, nunc totas vituperare, ac reprehendere, dicit Eccleſiam dupliciter accipi, id eſt, non duas eſſe Eccleſias, ſed de vna diuerſimodè Scripturas loqui; interdum enim tribuit Scriptura toti Eccleſiæ, id quod eſt proprium perfectorum, vt carere macula, & ruga, interdum id quod eſt proprium imperfectorum, vt peccare, & correptione indigere. Cū ergo laudatur Eccleſia, reſpiciendum eſt ad eam partem, quæ perfectos cōtinet; cū reprehenditur, ad eam quæ continet imperfectos.

- Argumentum SEPTIMVM, Pacianus epiſt. 3. ad Sympronianum dicit, in Ecclesia nō eſſe maculam, aut rugam, qui
 »

peccatores, donec non pœnitet eos vitæ prioris, non sunt in
Ecclesia, cùm autem pœnitet, iam sani sunt, &c. RESPONDEO,
non loquitur de omnibus peccatoribus, sed solum de pecca-
toribus, qui in hæresim labuntur; nam antea dixerat, Eccle-
siam carere macula, & rugis, quia caret hæreticis.

Argumentum OCTAVVM ex Augustino, qui libro 2. cõtra
Cresconium, ca. 21. *Ac per hoc, inquit, etiam nesciente Eccle-
sia, propter malam pollutamq; conscientiam damnati à Chri-
sto, iam in corpore Christi non sunt, quod est Ecclesia, quoniam
non potest Christus habere membra damnata.* Similia habet
lib. 2. contra Petilianum, cap. vlt. lib. 4. de Baptismo, cap. 3. ll.
6. cap. 3. lib. 7. cap. 49. 50. & 51. libro de vnitæ Ecclesiæ, cap.
vlt. lib. 3. doctrinæ Christianæ, cap. 32. & alibi.

RESPONDEO, propter hæc loca non solum Brentius &
Calvinus, sed etiam aliqui Catholici fingunt duas Ecclesias,
sed verè fingunt; nam nec Scripturæ, nec Augustinus vsquam
meminerunt duarum Ecclesiarum, sed vnius tantum. Certè
in breuiculo collationum, collatione tertia, cùm Donatistæ
calumniarentur, Catholicos duas Ecclesias facere; vnã,
quæ solos bonos, aliam, quæ bonos cum malis contineret:
responderunt Catholici, se nunquam duas Ecclesias som-
niasse, sed tantum distinguere partes, vel tempora Ecclesiæ;
partes quidè, quia aliter boni, aliter mali ad Ecclesiam per-
tinēt, boni enim sunt pars interior, & quasi anima Ecclesiæ,
mali sunt pars exterior, & quasi corpus, & dabant exemplum
de homine interiore, & exteriori, qui nō sunt duo homines,
sed duæ partes eiusdem hominis.

Tempora autem distinguentes dicebant, Ecclesiam aliter
esse nunc, aliter futuram post resurrectionem; nunc enim
habet bonos & malos, tunc nō habebit, nisi bonos; & pone-
bant exemplum de Christo, qui cùm semper sit idem, tamen
ante resurrectionem suam fuit mortalis, & passibilis, postea
immortalis, & impassibilis. quam doctrinam idem Augusti-
nus alibi saepe confirmat, & variis similitudinibus explicat.
Nam lib. 7. contra Donatistas, cap. 51. dicit bonos sic esse in
domo Dei, quæ est Ecclesia, vt ipsi sint domus Dei constru-
cta ex viuus lapidibus, malos sic esse in eadem domo, vt ipsi
tamen non sint domus. & libro de vnitæ Ecclesiæ, cap. vlti-
mo, dicit malos esse præcisos ab Ecclesia animo, non tamen
corpore;

Vna Ecclesia,

corpore; quod est dicere, pertinere ad hominem exteriorem Ecclesie, non tamen ad interiorem. Et lib. 3. doctrinae Christianae, cap. 32. explicans illud Cantic. 1. *Nigra sum, sed formosa, sicut tabernacula cedar, sicut pelles Salomonis*; notat non esse dictum, nigra fui, seu formosa sum, sed nigra sum & formosa, quia ipsa vna, & eadem Ecclesia nunc est nigra sicut tabernacula cedar, propter peccatores, quos in se habet, & simul est formosa sicut pelles Salomonis, id est, sicut tentoria regis, propter bonos, quos in se habet.

Idem Augustinus tract. 3. in Ioannis epistolam, docet malos esse quidem in Ecclesie corpore, non vt membra, sed humores corruptos, qui manent in pectore, qui reuera sunt in corpore, & tamen sunt etiam verè separati à membris corporis. Ex his responderetur, quando Augustinus dicit non esse in Ecclesia, debere intelligi non esse eo modo sunt boni, id est, non esse vt membra corporis viua.

Sed **OBIECTES**, quia B. Augustinus lib. 3. de Baptismo cap. 18 & lib. 1. cap. 21. & 22. & lib. 6. cap. 3. & lib. 7. cap. 51. docet solos sanctos esse illam Ecclesiam, quae est fundata super petram, & cui datae sunt clauae regni caelorum, & de qua dicitur, si Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut Ethnicus & Publicanus.

RESPONDEO, Augustinū nihil aliud significare voluisse, quàm omnia privilegia, quae sunt à Deo concessa Ecclesiae vniuersae, propter solos sanctos concessa esse, id est, in utilitatem, & cōmodum eorum, qui salutem aeternam consequuntur. nam alioqui idem Augustinus frequentissimè repetit, malos etiam Christianos vtiliter Sacramenta administrare, ac proinde regenerare homines, soluere, ligare, &c. Itaque tractat. 5. in Ioannem cōfert malos ministros canali lapideo per quem transit aqua ad areolas, & cū nihil ipse utilitatem acquirat, tamen causa est, vt herbae, & flores in areolis nascantur, & crescant. quod idem fusius docet lib. 2. contra Parmenianum, cap. 10. & 11.

OBIECTIO NONA est Magdeburgensium Cent. 1. lib. 1. cap. 4. colum. 171. vbi ex Scripturis probant duas esse Ecclesias, nam bonorum, aliam malorum. Sic enim distinguitur Mat. 5. iustitia discipulorum à iustitia Pharisaeorum; Matth. 6. distinguuntur pii ab hypocritis; Matth. 7. distinguuntur ceteri

euntur

euntium per viam angustam, à cœtu euntium per viam la-
ram; & ibidem distinguitur domus fundata super petram, à
domo fundata super arenam. constat autem, Ecclesiam ma-
lorum non esse vnam sanctam Christi Ecclesiam; igitur vera
Christi Ecclesia solos bonos amplectitur.

RESPONDEO, in nullo horum locorum distingui duas
Ecclesias, sed solùm diuersas qualitates eorum, qui in vna,
atque eadem Ecclesia sunt, quemadmodum enim Matth. 13.
distinguuntur boni pisces à malis, & tamen in eodem reti,
quod Ecclesiam significat, tam isti, quàm illi erant; ita quo-
que in eadem Ecclesia, quæ constat professione eiusdem fi-
dei, & communicatione eorundem Sacramentorum, quidam
sunt, qui ambulant per viam latam vitiorum, quidam per
viam angustam virtutum, quidam sunt verè pij, quidam hy-
pocritæ, quidam iustitiam Pharisaicam, quidam Apostoli-
cam sequuntur. DENIQUE, quidam sunt veluti domus fun-
data super petram, quidam autem veluti domus fundata su-
per arenam. Nec enim hoc loco duæ domus duas Ecclesias,
significant, nisi velimus tot Ecclesias facere, quot sunt ho-
mines; sic enim Dominus ait: *Omnis ergo, qui audit Verba*
mea hæc, & facit ea, assimilabitur viro sapienti, qui adifica-
uit domum suam supra petram, &c.

O C I E C T I O D E C I M A. Si Christi corpus Ecclesia est,
non possunt esse partes ac membra huius corporis, in qui-
bus Christus nihil operatur; nihil autem operatur in impiis,
& hypocritis; nõ igitur qui eiusmodi sunt, ad Christi Eccle-
siam pertinere possunt. Item oportet omnino distinguere,
Christi regnum à regno Diaboli, sed omnes impij ad regnũ
Diaboli pertinent; soli igitur pij pertinent ad regnum Chri-
sti, quod est Ecclesia.

RESPONDEO, non esse necesse, vt Christus in omnibus
suis membris aliquid operetur, sunt enim quædam mem-
bra mortua, & arida, quæ solùm adhærent reliquis externa
coniunctione. & si autem Christi regnum distinctum sit à
regno Diaboli, possunt tamen iidem homines ad vtrumque
regnum pertinere; qui enim malis moribus præditi, in fide
Catholica, & coniunctione cum ceteris fidelibus perseue-
rant, ad regnum Christi pertinent, quantum ad fidei pro-
fessionem; ad regnum autem Diaboli, quantum ad morum

peruersitatem. Quare sanctus AVGVSTINVS in Psalm. 47. homines impios, qui sunt in Ecclesia, dicit esse filios, & alienos; filios propter formam pietatis; alienos propter amissionem virtutum.

CAPVT X.

De infidelibus occultis.

RESTANT postremò infideles occulti, id est, qui nec fidem internam, nec vllam Christianam virtutem habent, & tamen exterius propter temporale aliquod commodum fidem Catholicam profitentur, & communione Sacramentorum cum fidelibus permiscetur; quos quidem nullo modo ad rem Ecclesiam pertinere non solum Confessionistæ, & Quinistæ docent, sed etiam aliqui ex Catholicis, quorum vni est Ioannes de Turrecremata, libro quarto de Ecclesia, parte 2. cap. 20. Quanquam hic auctor nihil fortassè aliud dicere voluit, nisi requiri fidem, vt quis vnitus dici possit interna vnione corpori Christi, quod est Ecclesia, quod quidem verissimum est.

Nos tamen modum loquendi plurimum sequimur, qui docent, eos, qui sola externa professione coniuncti sunt fidelibus ceteris, esse veras partes exteriores, atque aded etiam membra, licet arida, & mortua, corporis Ecclesie. Vide Thomam VValdensensem tomo 1. lib. 2. cap. 9. Num. 10. & cap. 11. Num. 5. Ioannem Driedonem lib. 4. de Ecclesiasticis Scripturis, & dogmatibus, cap. 2. parte 2. Petrum à Soto in Confessione Catholica, quam opposuit Confessioni VVirttembergensi, capite de Ecclesia, & capite de Conciliis, & in Apologia pro eadem Confessione parte 1. cap. 11. Hosium Cardinalem, libro 3. contra Prolegomena Brentij, & Melchiorum Canum lib. 4. de locis Theologicis, capite vltimo ad argumentum XII.

Ac PRIMVM hæc sententia demonstrari potest ex illis verbis Ioannis: *Et nunc Antichristi multi facti sunt, ex nobis exierunt, sed non erant ex nobis; nam si fuissent ex nobis mansissent vti que nobiscum, 1. Ioan. 2.* Hoc enim loco Ioan-